

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.I.10.374/2007/4.szám

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Nyitrai Károly ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Roth Ágnes ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 23.M.4959/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.636.229/2006/2. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.636.229/2006/2. számú ítéletét - az elsőfokú ítéletre kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 20.000 /húszezer/ forintban és 4.000 /négyezer/ forint áfá-ban, alperesét 20.000 /húszezer/ forintban állapítja meg.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 23.M.4959/2005/13. számú ítéletével elutasította a felperes keresetét, amelyben az alperes által közölt felmentés jogellenességének megállapítását és a közalkalmazotti jogviszonya helyreállítását, másodlagosan a Kjt. 34. § (4) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény alkalmazását kérte.

Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a felperes 1986-tól fennállt jogviszonyában pedagógusként dolgozott az alperesnél, ahol testnevelés-földrajz szakos tanárként csak testnevelést tanított. Az alperes 2005. június 13-án előzetesen arról értesítette a felperest, hogy az új tanévben csak egy első és egy ötödik osztályt tudnak indítani, ami jelentős óraszám elvonással jár, és létszámcsökkentésre kerül sor; a felperesnek nem tudnak feladatot

biztosítani, ezért 2005. szeptember 1-jétől fel fogják menteni. Erre a 2005. augusztus 10-én kelt felmentéssel került sor, amit az alperes az önkormányzat képviselő-testülete határozatának az alperest érintő döntésével indokolt, és arra is hivatkozott, hogy a felperes további foglalkoztatására nincs lehetőség.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a fenntartói határozat következményeként - amely az alperes engedélyezett létszámkeretét 50-ről 48-ra módosította - a felperes továbbfoglalkoztatása nem volt lehetséges, mivel a korábban (2003-ban, 2004-ben) ajánlott foglalkoztatási lehetőségeket visszautasította, és az általa kizárólag vállalt testnevelés órák tekintetében az óraszám jelentősen csökkent. Az elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak a Kjt. 32. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott felmentési korlátozást illetően az alperesi szabályszegést, mivel a felperes az alperesnek nem jelentette be, hogy egyedülálló és két gyermeket tart el. Ugyanakkor a felperes életkörülményeit értékelve (a táppénzen lévő felperes helyett a férje vitte el az ebédet, a pedagógusok álláskereső honlapján a férje mobilszámát tüntette fel, és a férje tartotta esetenként a kapcsolatot az iskolával) nem látta bizonyítottnak az egyedülállóságot.

A felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Bíróság 49.Mf.636.229/2006/2. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta. Kiemelte még, hogy a felperes által hivatkozott két alsó tagozatos tanító jogviszonyának megszüntetésére a felperessel közölt felmentést követően került sor, továbbá a felmentés után 2006. januárjában történt hirdetésnek, amelyben az alperes földrajz szakos tanárt keresett, sincs jelentősége. A felmentést megelőzően az alperesnek nem volt mit felajánlania a felperes részére, a 2003-ban GYES-re távozott D. M. testnevelés-földrajz szakos tanárnő helyét és az osztályfőnökség átvételét a felperes visszautasította, így a tanárnő helyére még ekkor került alkalmazásra helyettesítéssel L. R., ezért ezt a foglalkoztatást a felperes nem kifogásolhatja. Az egyedülállóság tekintetében utalt még arra, hogy az erre szolgáló nyomtatványon való bejelentés elmulasztása miatt a felperes megszegte az Mt. 3. §-ában előírt együttműködési kötelezettségét, emellett a felperes „mereven elzárkózó” magatartásával az alperes bizonyította a felmentés különös indokoltsága megvalósulását.

A felperes a jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében a Kjt. 30. § (2) és (3) bekezdései megsértésére, a tényállás iratellenes megállapítására hivatkozott, és a keresetének helyt adó határozat hozatalát kérte. Álláspontja szerint a 2005. augusztus 15-én közölt felmentés indoka nem valós és okszerű, mivel az alperes a két tanítónő jogviszonyának a 2004/2005-ös tanév végével (azaz a felmentés előtt) közös megegyezéssel

megszüntetésével a két fős létszámcsökkentést végrehajtotta. Az elsőfokú bíróság azt is figyelmen kívül hagyta, hogy G. I. „félállású” úszóoktató a 2005/2006-os tantárgyfelosztásban már nem szerepelt, így a létszám ezáltal is csökkent. Amiatt is jogszabálysértőnek tartotta a jogerős ítéletet, mert az eljáró bíróságok nem a felmentéskor vizsgálták a másik munkakör felajánlási kötelezettség teljesítését, hanem a két évvel korábbi időszakban, holott az alperes a felmentési idő alatt a felperes képzettségének megfelelő tanári állást hirdetett, és az állást be is töltötte.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Érvelése szerint, ha a két tanítónő távozására a felperes felmentését követően került volna sor, ez sem jelenti a létszámleépítés „automatikus” megtörténtét, mivel a felperesnek ezen munkakörök betöltésére nincs megfelelő képzettsége. G. I. pedig már a 2004/2005-ös tanévben a Kht.-hoz tartozó uszodában dolgozott, így a felmentéskor a felperes számára felajánlható munkakör nem volt.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A perbeli felmentés indokát képező fenntartói határozat az alperes engedélyezett létszámkeretének 50-ről 48-ra csökkentését rendelte el. A felmentés jogszerűsége ezen – a felperes által a felülvizsgálati eljárásban nem vitatott – indok alapján volt vizsgálható. Ennek megfelelően a felmentés indoka nem az oktatási intézmény meglévő létszámának csökkentése, hanem az engedélyezett létszámkeret, azaz a betölthető munkakörök (státuszok) számának csökkentése volt, függetlenül attól, hogy az adott időszakban az engedélyezett munkakörökből mennyi volt betöltve.

Az oktatási intézmény engedélyezett létszámkeretének a fenntartó által elrendelt csökkentése esetén az intézmény jogosult dönteni arról, hogy a közoktatásra vonatkozó jogszabályok, és a jóváhagyott szervezeti és működési szabályzat által megszabott keretek között mely munkakör vagy munkakörök megszüntetése lehetséges.

Az előbbiekből következően a létszámkeret (a munkakörök) csökkentése végrehajtása szempontjából annak volt jelentősége, hogy a felperes testnevelő tanári munkaköre megszüntetésével az alperes engedélyezett létszámkerete a fenntartói döntésben megadott adatok szerint csökkent-e. Ezzel ellentétben az eljáró bíróságok csupán azt vizsgálták, hogy a felperes által oktatott testnevelés szakon

az alperes évek óta nem tudta a kötelező óraszámot biztosítani, ezért a munkakör fenntartása már nem volt lehetséges.

A felperes felmentése indoklására tekintettel a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott két tanító közalkalmazott jogviszonyának közös megegyezéssel történt megszüntetésének annyiban van jelentősége, hogy ez jelentette-e egyben az adott munkakörök (státuszok), vagy azok egyike megszüntetését is. Ez esetben ugyanis - pl. ha a tanítónői feladatokat más pedagógusok között megosztotta az alperes, és a státuszt nem töltötte be - az adott közalkalmazotti jogviszony megszüntetése munkakör (létszámkeretbe tartozó státusz) megszüntetésként beleszámít a fenntartói döntés szerinti csökkentendő létszámkeretbe. Ennek megállapításához a bizonyítás kiegészítése szükséges azzal, hogy a felmentés indokát, miszerint az alperes a felperes munkaköre megszüntetésével a fenntartó perbeli döntését annak számszerű keretei között hajtotta végre [Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pont], az alperesnek kell bizonyítania.

A perbeli felmentési indok valós volta eszerint a meglévő munkakörök számától, és nem pedig a munkakör betöltöttségétől függ. Az alperesi döntés alapján megmaradó munkakörök betöltöttségének abból a szempontból van jelentősége, hogy a létszámkeret csökkentésekor volt-e a felperes számára a perbeli időben hatályos Kjt. 30. § (3) bekezdése szerinti felajánlható üres munkakör. A felperes ugyanis csak akkor volt a Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pontjában előírt feltételek fennállása esetén is felmenthető, ha az alperesnél nem volt a képzettségének megfelelő betöltetlen munkakör, vagy az ilyen munkakörbe áthelyezéséhez nem járult hozzá. A képzettségnek megfelelő felajánlható munkakör meglétét a felmentés közlésének időpontjához képest kell vizsgálni, mivel a felmentés a közléssel hatályosul, ezért a későbbi - akár a felmentési idő alatt - bekövetkező változásoknak nem volt jelentősége.

Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a 2005. augusztus 10-én kelt felmentés jogszerűsége szempontjából nincs jelentősége, hogy az előző években folyamatosan visszautasította az alperes által ajánlott, a másik (földrajz) szakjának is megfelelő munkaköröket. A megismételt eljárásban eszerint meg kell állapítani a felmentés közlésének időpontját, és azt, hogy ekkor volt-e a felperes mindkét szakja szerinti képzettségének megfelelő be nem töltött (üres) munkakör.

Az előbbiek - a felmentési indok valós volta és a betölthető üres munkakör - tisztázását követően lehetett volna vizsgálni a Kjt. 32. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott felmentési korlátozást. A felperes felülvizsgálati kérelmében azonban nem vitatta az egyedülállóság bizonyítottsága hiányával, és a bejelentés

elmulasztása miatt az együttműködési kötelezettség megszegésével kapcsolatos jogerős ítéleti megállapításokat.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - az elsőfokú ítéletre kiterjedően - a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A Pp. 275. § (5) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás költségét csupán megállapította azzal, hogy annak viselése felől az új határozatot hozó bíróság dönt.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a és az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a felülvizsgálati eljárás illetéke az állam terhén marad.

Budapest, 2008. január 9.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő